

Svar på Vänsterförbundets fullmäktigegrupps och 16 andra ledamöters motion om att inrätta en tjänst som barnombudsman i Vanda

VD/7844/00.02.00.03/2018

RV/EL-H/AC-F, SA-V, IK, LM-P/PJ/NJ/AP

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp och 16 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Allt fler barn och ungdomar i Vanda – och överlag i Finland – möter olika sociala problem i sitt liv.

Sociala problem är till exempel utslagning från utbildning och svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, svår mobbning, avsaknad av hobbyer, föräldrars missbruksproblem, utslagning som går i arv, klientskap hos barnskyddet och i värsta fall omhändertagande och placering utom hemmet.

Statistikcentralens siffror visar att cirka 100 000 barn lever i fattigdom i Finland. Schematiskt räknat skulle det betyda cirka 4 000 barn i Vanda. Enligt Mannerheims barnskyddsförbund har situationen också påverkats av att barnbidragens reella nivå har sjunkit under årens lopp. Enligt socialbarometern för Finlands social och hälsa rf har överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA lett till att flera barnfamiljer med låga inkomster har blivit lidande.

Ett särskilt problem i Vanda är barnskyddet där staden tidigare har haft svårigheter att hålla lagstadgade tidsgränser bland annat när det gäller bedömning av barnskyddsbehovet. Vidare har riksdagens justitieombudsman gjort en omfattande översikt över situationen vad gäller skolhemmen i Finland. Även Vandaungdomar har varit placerade i en anstalt där justitieombudsmannen har upptäckt uppenbara olagligheter i verksamheten.

En lösning för att förbättra barns och ungas situation kunde vara att inrätta en tjänst som den första kommunala barnombudsmannen i Vanda.

Det skulle vara möjligt för barn, unga och deras föräldrar samt andra myndigheter att kontakta barnombudsmannen. Barnombudsmannen kunde ha rätt att själv utföra och kräva utredningar av andra myndigheter, men också höra barnen i enskilda omhändertagandefall. Vidare skulle hon eller han ge råd och bistå vid framställning av anmärkningar och informera om barns och ungas rättigheter bland annat utgående från FN:s konvention om barnets rättigheter.

Barnombudsmannen kunde också utvärdera hur dessa rättigheter utövas i Vanda. Hon eller han kunde också ha rätt att lämna in initiativ till förtroendemannaorganen om frågor som gäller barn och unga. Barnombudsmannen kunde redogöra för sitt arbete för stadsstyrelsen och stadsfullmäktige en gång om året.

Största delen av barnen mår ändå bra. Barnombudsmannen kunde därför sammanställa olika kommuners bästa praxis vad gäller arbete med barn och unga och beskriva för andra hur man lyckats i Vanda.

En modell för barnombudsmannen kunde vara en kommunal socialombudsman eller patientombudsman som betjänar klienter både inom den offentliga och privata sektorn. Barnombudsmannen borde på

samma sätt vara oberoende av staden. Hon eller han borde dessutom ha nära samarbete med patient- och socialombudsmannen i Vanda.

Lönekostnaderna för en tjänst som barnombudsman beräknas vara cirka 80 000 per år. Genom att inrätta tjänsten kunde Vanda vara en föregångare bland Finlands kommuner när det gäller att försvara barnens rättigheter.

På basis av ovanstående och utgående från kapitel 22 punkt 1 i Vanda stads förvaltningsstadga lämnar Vänsterförbundets fullmäktigegrupp och vi andra ledamöter som undertecknat motionen in följande fullmäktigemotion:

* Staden gör en utredning om att inrätta en tjänst som barnombudsman i Vanda.

* Utgående från utredningen inrättas en ordinarie tjänst som barnombudsman i Vanda”

Stadsfullmäktige 24.9.2018 § 14

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för social- och hälsovård och bildningsväsendets verksamhetsområde föreslår följande som sitt svar:

Bildningsväsendet har utrett om det finns tjänster eller befattningar som barnombudsman eller liknande tjänster i andra kommuner. Det framkom i utredningen att en kommun i Finland (Tammerfors) har haft en barnombudsman från och med år 2003. I Tammerfors består barnombudsmannens uppgifter av bland annat nätverk och partnerskap i anslutning till arbetet som utförs bland barn, unga och familjer, främjande av barn-, ungdoms- och familjepolitik, uppföljning och utveckling av bedömningen av barnkonsekvenser, främjande av barnens perspektiv, strategiarbete (välfärdsplanarbete), utveckling av servicen, främjande av klientdelaktighet samt uppföljning och utnyttjande av utvecklingen på nationell och internationell nivå.

I Vanda inrättades år 2008 en ledig tjänst som koordinator för barn och ungdomsservicen. Tjänsten är gemensam för tre verksamhetsområden på stadsnivå och de planerade uppgifterna motsvarade i hög grad den föreslagna barnombudsmannens uppgifter. Uppgifternas betoning har ändrats de senaste åren. Just nu består arbetsuppgifterna för koordinatör för barn- och ungdomsservicen av bland annat sakkunniguppgifter inom välfärdsarbetet på stadsnivå, främjande av välfärdsprogrammets genomförande och olika uppgifter i anslutning till samarbetsnätverkens verksamhet. Koordinatören deltar dessutom i bland annat projektberedningar och koordinerar skolhälsoenkäten i Vanda. Koordinatören arbetar i nära samarbete med Vandas linjeledning och aktörer inom barn- och ungdomsservicen. Uppgiften hör för tillfället till bildningsväsendets verksamhetsområde.

I motionen lyfter man fram betydande problem i samhället, till exempel utslagning från utbildning och arbetsmarknaden, mobbning, avsaknad av hobbyer, föräldrars missbruksproblem, utslagning som går i arv, klientskap hos barnskyddet och i värsta fall omhändertagande och placering utom hemmet samt fattigdom bland barnfamiljer.

I Vanda har man godkänt och genomför som bäst åtgärdsprogrammet för positiv särbehandling och välfärdsprogrammet (inkl. välfärdsprogrammet för barn och unga), vars mål och uppgift är att förebygga uppkomsten av tidigare nämnda problem samt förbättra situationen för barn och familjer i Vanda.

Kommunen ska enligt lagen främja sina invånares välfärd och hälsa (grundlagen 19 §, kommunallagen 1 §, hälso- och sjukvårdslagen 12 §, socialvårdslagen 7 §). Enligt lagen ska kommunen utse de instanser som ansvarar för den hälso- och välfärdsfrämjande verksamheten och de kommunala verksamheterna ska samarbeta med varandra och med andra offentliga myndigheter, privata företag och allmännyttiga samfund som är verksamma i kommunen för att främja välfärd och hälsa (hälso- och sjukvårdslagen 12 § och socialvårdslagen 7 §). I enlighet med förpliktelserna i ungdomslagen ska kommunen ha en arbetsgrupp som verkställer den sektorsövergripande allmänna planeringen och utvecklingen av genomförandet (ungdomslagen 9 §).

Vanda har en fungerande struktur för att främja barns och ungas välfärd och tjänster. I staden fungerar flera lagstadgade, tväradministrativa arbetsgrupper, vars uppgift är att följa, utvärdera och koordinera välfärdsläget bland barn och unga samt servicen och tillgången på service. Arbetsgrupperna är till exempel en välfärdsgrupp, välfärdsgrupp för barn under skolåldern, koordineringsgrupp för elevhälsan (lagen om elev- och studerandevård 14 §) samt koordineringsgrupp för service för unga (ungdomslagen 9 §).

I staden finns det dessutom ett flertal arbetsgrupper som drar upp riktlinjer för serviceprocesserna för klienterna och främjar servicen för enskilda klienter om det behövs.

I motionen föreslår man att barnombudsmannen kunde lämna in initiativ till förtroendemannaorganen om frågor som gäller barn och unga och redogöra för sitt arbete för stadsstyrelsen och stadsfullmäktige en gång om året. Samarbetet mellan tidigare arbetsgrupper och förtroendeorgan kan utvecklas så att det bättre främjar och förbättrar de saker som föreslås i motionen.

Hörande av barnet och andra delaktiga i enskilda omhändertagandefall är en viktig skyldighet i barnskyddslagen (BSL 42 §). I Vanda bereds alla ansökningar om omhändertagande till förvaltningsdomstolen i barnskyddet av en fristående jurist. Juristens uppgift är bl.a. att se till att barnet och andra delaktiga har hörts tillräckligt.

I Finland har det inrättats en självständig tjänst som barnombudsman med stöd av den lag som riksdagen stiftade år 2004 (lagen om barnombudsmannen 1221/2004).

Enligt lagen är barnombudsmannens uppgift att främja barnens intressen och ta tillvara barns rättigheter på en samhällelig nivå i samarbete med andra aktörer inom sitt verksamhetsområde.

Ifall det inrättades en självständig tjänst som barnombudsman i Vanda skulle uppgiften eventuellt vara överlappande med de strukturer och verksamhetsmodeller i anslutning till barns och ungas välfärd som används i dag.

Vi föreslår att det ska vara möjligt att utföra de viktiga uppgifterna som föreslås i motionen i nuvarande samarbetsstrukturer genom att utveckla den uppgiftsbild som koordinatör för barn- och ungdomsservicen har i dag.

Stadsstyrelsen 3.6.2019 § 12

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) ge Vänsterförbundets fullmäktigegrupp och de 16 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med stadsstyrelsens förslag, och att
- b) föreslå att stadsfullmäktige antecknar stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

—

Stadsfullmäktige 17.6.2019 § 17

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Vänsterförbundets fullmäktigegrupps och 16 andra ledamöters undertecknade motion om att inrätta en tjänst som barnombudsman i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Anna Cantell-Forsbom, direktör för familjeservicen, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Sole Askola-Vehviläinen, direktör för småbarnspedagogiken, [s.askola-vehvilainen\[at\]vantaa.fi](mailto:s.askola-vehvilainen[at]vantaa.fi)